

**Οι Στρατηγικοί Στόχοι του Τεχνολογικού
Πανεπιστημίου Κύπρου μέχρι το 2020
υπό το πρίσμα της ανάπτυξης της πανεπιστημιακής
εκπαίδευσης στην Κύπρο και των προκλήσεων σε
Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο**

Καθηγήτρια Ελπίδα Κεραυνού-Παπαηλιού

*Πρόεδρος Διοικούσας Επιτροπής
Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου*

Οκτώβριος 2010

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, εισερχόμενο στην τέταρτη και καθοριστικής σημασίας χρονιά λειτουργίας του, αφού τη χρονιά αυτή θα αυτονομηθεί και επιπρόσθετα θα παραδώσει τους πρώτους προπτυχιακούς αποφοίτους του στην κοινωνία, έχει επαναβεβαιώσει το όραμα και την αποστολή του και έχει καθορίσει τους στρατηγικούς στόχους ανάπτυξής του μέχρι το 2020. Το Πανεπιστήμιο παραμένει σταθερά προσηλωμένο στο όραμά του που είναι να εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο και πρωτοποριακό πανεπιστήμιο με διεθνή αναγνώριση, ικανό να προσφέρει εκπαίδευση και έρευνα υψηλού επιπέδου σε κλάδους αιχμής που σήμερα έχουν μεγάλη οικονομική, τεχνολογική και επιστημονική απόδοση. Με προσανατολισμό στην εφαρμοσμένη έρευνα, φιλοδοξεί να καταστεί σημαντικός αρωγός της Πολιτείας και της κοινωνίας στην αντιμετώπιση προβλημάτων που την απασχολούν σε όλους τους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της γνώσης που υπηρετούνται σε αυτό. Η δε αποστολή του επικεντρώνεται στους τέσσερις άξονες: (α) Εκπαίδευση, (β) Έρευνα, (γ) Διασύνδεση με τον παραγωγικό ιστό της χώρας, και (δ) Κοινωνική προσφορά.

Θεωρώντας εκ των ων ουκ άνευ, την ισόρροπη στήριξη των δημόσιων πανεπιστημίων της χώρας από την Πολιτεία, και την οριοθέτηση των επιστημονικών πεδίων δράσης τους, αφού σε μια μικρή χώρα με περιορισμένα μεγέθη και περιορισμένους πόρους ο διπλασιασμός δεν δικαιολογείται, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο εξέτασε με ιδιαίτερη προσοχή τη διεύρυνση των βασικών ειδικοτήτων που θα επιδιώξει να εντάξει στις διάφορες Σχολές του με την ίδρυση αντίστοιχων Τμημάτων. Με την αναμενόμενη ίδρυση της Σχολής Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, σύμφωνα και με πρόσφατη επαναβεβαίωση του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, και την παράλληλη μετεξέλιξη της υφιστάμενης Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Επικοινωνίας σε Σχολή Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης, το Πανεπιστήμιο θα λειτουργεί έξι Σχολές, οι οποίες συλλογικά μπορούν να καλύψουν σε βάθος χρόνου τα διάφορα

επιστημονικά αντικείμενα που εντάσσονται στους στρατηγικούς του στόχους. Με καθοριστικό στοιχείο των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του τη διεπιστημονικότητα, και κύριο γνώμονα την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων του, τα προπτυχιακά προγράμματα του Πανεπιστημίου στοχεύουν τόσο στην ολοκληρωμένη επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών όσο και στην ανάπτυξη από μέρους τους των αναγκαίων δεξιοτήτων που απαιτούνται πλέον σε ένα όλο και πιο ανταγωνιστικό και πολύπλευρο επαγγελματικό χώρο. Τα αμφίδρομα κανάλια επικοινωνίας του Πανεπιστημίου με τον βιομηχανικό, επιχειρηματικό και εν γένει επαγγελματικό χώρο συνεχώς ενισχύονται, αφού ανάμεσα σε άλλα η επαγγελματική εξάσκηση των φοιτητών μας αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείων των προπτυχιακών προγραμμάτων.

Τα υφιστάμενα γνωστικά αντικείμενα του Πανεπιστημίου σε γεωπονικές επιστήμες, βιοτεχνολογία, επιστήμες τροφίμων, επιστήμη και τεχνολογία περιβάλλοντος, διοίκηση ξενοδοχείων και τουρισμού, εμπόριο, χρηματοοικονομικά, ναυτιλία, νοσηλευτική, επικοινωνία, σπουδές διαδικτύου, πολυμέσα, γραφικές τέχνες, ηλεκτρολόγους μηχανικούς, τεχνολογίες πληροφορικής, μηχανολόγους μηχανικούς, επιστήμη και μηχανική υλικών, πολιτικούς μηχανικούς και μηχανικούς γεωπληροφορικής, μαζί με τα νέα αντικείμενα που έχουν εγκριθεί από την Πολιτεία (λογοθεραπεία, φυσικοθεραπεία, εργοθεραπεία, κοινωνική εργασία) ή που αναμένεται σύντομα να εγκριθούν (καλές τέχνες, δημόσια επικοινωνία με έμφαση στη δημοσιογραφία, δημόσιες σχέσεις και διαφήμιση) είναι αναγκαίο να διευρυνθούν με νέα αντικείμενα για να μπορεί να θεωρηθεί ότι το Πανεπιστήμιο έχει μια σχετικά ολοκληρωμένη βάση σε προπτυχιακές ειδικότητες. Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της κοινωνίας, τα γνωστικά αντικείμενα που εντάσσονται στο πεδίο δράσης ενός τεχνολογικού πανεπιστημίου, καθώς επίσης τους ιδιαίτερα ισχυρούς λόγους που συνδέονται με την περιφέρεια στην οποία λειτουργεί το Πανεπιστήμιο και αφορούν πρωτίστως τις βιομηχανικές, επιχειρηματικές, πολιτιστικές και άλλες σημαντικές δραστηριότητες της περιφέρειας της Λεμεσού, το Πανεπιστήμιο διεκδικεί με απόλυτα τεκμηριωμένο τρόπο την προσθήκη, μέχρι το 2020, αριθμού νέων αντικειμένων στο πεδίο δράσης του τα οποία αφορούν τους φυσικούς πόρους (δασολογία, υδροβιολογία), τη φαρμακευτική, τις τεχνολογίες υγείας, τη δημόσια υγεία, τη μαιευτική, τις παραστατικές τέχνες, τη ναυτική μηχανική, τους χημικούς μηχανικούς, την πολιτική οικονομία και τις διεθνείς επιχειρησιακές σπουδές. Το αντικείμενο της δημόσιας και περιβαλλοντικής υγείας (επιδημιολογία, βιοστατιστική, διατροφή) ήδη καλύπτεται σε μεταπτυχιακό επίπεδο μέσω της λειτουργίας του Ινστιτούτου Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας σε συνεργασία με τη Σχολή Δημόσιας Υγείας

του Πανεπιστημίου του Harvard. Στόχος είναι η μετεξέλιξη του Ινστιτούτου σε Τμήμα του Πανεπιστημίου.

Η σταδιακή προσθήκη των πιο πάνω γνωστικών αντικειμένων στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα το διπλασιασμό των Τμημάτων του από 11 σε 22, θα επιτρέψει την αύξηση του φοιτητικού πληθυσμού του Πανεπιστημίου από τους 2000 φοιτητές που είναι τώρα σε 6000 περίπου φοιτητές μέχρι το 2020, εκ των οποίων το 75% θα είναι προπτυχιακοί φοιτητές και οι υπόλοιποι 25% θα είναι μεταπτυχιακοί φοιτητές (επιπέδου Μάστερ ή διδακτορικοί φοιτητές). Η επιδιωκόμενη αύξηση των φοιτητών του Πανεπιστημίου με την προσθήκη σημαντικών νέων ειδικοτήτων, που επί του παρόντος είτε δεν καλύπτονται καθόλου από τα πανεπιστήμια της Κύπρου, είτε καλύπτονται σε κάποιο βαθμό από ιδιωτικά και όχι δημόσια πανεπιστήμια, αναμφίβολα θα συμβάλει στην ορθολογική ανάπτυξη της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην Κύπρο, εξυπηρετώντας έτσι τα καλώς νοούμενα συμφέροντα της κοινωνίας. Θα πρέπει παράλληλα να τεθούν σε λειτουργία, από την Πολιτεία σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια, όλοι οι αναγκαίοι μηχανισμοί για την προσέλκυση ποιοτικών ξένων φοιτητών, διότι εκ των πραγμάτων χωρίς την ουσιαστική διεύρυνση της δεξαμενής άντλησης φοιτητών είναι αδύνατο να ικανοποιηθούν οι αυξήσεις στους αριθμούς φοιτητών που δικαιολογημένα επιδιώκουν όλα τα πανεπιστήμια της Κύπρου. Ούτε και μπορεί να επιτευχθεί ο ευρύτερος στόχος της μετατροπής της Κύπρου σε περιφερειακό κέντρο παροχής ποιοτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας με διεθνή απήχηση, χωρίς την προσέλκυση σημαντικού αριθμού ξένων φοιτητών. Κατ' επέκταση θα πρέπει να εγκριθούν από την Πολιτεία οι προτάσεις που εδώ και καιρό το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο έχει υποβάλει για κάποιες διευρύνσεις στη χρήση της Αγγλικής γλώσσας σε μεταπτυχιακό πρωτίστως επίπεδο.

Επιπρόσθετα, είναι πολλές οι δράσεις που το Πανεπιστήμιο εντάσσει κάτω από το στρατηγικό στόχο της «Διεθνοποίησης», αρκετές από τις οποίες έχουν ήδη αρχίσει να υλοποιούνται. Οι δράσεις αυτές καλύπτουν την ενίσχυση της λειτουργίας του Κέντρου Γλωσσών το οποίο ήδη λειτουργεί με μεγάλη επιτυχία, αξιοποιώντας προηγμένες, διαδραστικές τεχνολογίες μάθησης και προσφέροντας προγράμματα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας, την προσφορά υποτροφιών σε ξένους φοιτητές από έσοδα του Πανεπιστημίου, και την προώθηση των διαπανεπιστημιακών προγραμμάτων. Άρρηκτα συνδεδεμένες με τη διεθνοποίηση και διεθνή αναγνώριση του Πανεπιστημίου είναι και οι διάφορες δράσεις που αποτελούν κεντρικούς άξονες της διαδικασίας της Μπολόνια (διασφάλιση ποιότητας βάσει κοινών δεικτών και

κριτηρίων, εφαρμογή εργαλείων διαφάνειας και αναγνώρισης, οριζόντια και κάθετη κινητικότητα, κτλ) τις οποίες το Πανεπιστήμιο προωθεί ενεργά και εντάσσει στις ιεραρχημένες στρατηγικές του επιλογές. Στο Πανεπιστήμιο φοιτούν σήμερα 116 ξένοι φοιτητές από 9 χώρες κυρίως την Ελλάδα (92 φοιτητές) και παράλληλα αυξάνονται οι αριθμοί των εισερχόμενων και εξερχόμενων φοιτητών στο πλαίσιο ανταλλαγών με άλλα πανεπιστήμια. Το Πανεπιστήμιο στοχεύει ιδιαίτερα στην ενίσχυση των δεσμών του με πανεπιστήμια της Ελλάδας και την προσέλκυση Ελλαδιτών φοιτητών. Έχει ήδη υπογράψει συμφωνίες συνεργασίας με αρκετά πανεπιστήμια της Ελλάδας ενώ στις 14 Οκτωβρίου 2010 υπεγράφη ανάμεσα στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ., μια σημαντική συμφωνία αναγνώρισης ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων σπουδών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου.

Σε σχέση με τα μεταπτυχιακά προγράμματα, στο Πανεπιστήμιο φοιτούν 51 διδακτορικοί φοιτητές, αφού όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου προσφέρουν ήδη διδακτορικά προγράμματα, και 40 μεταπτυχιακοί φοιτητές επιπέδου Μάστερ στα δύο προγράμματα αυτού του επιπέδου που προσφέρει το Πανεπιστήμιο (Περιβαλλοντική Υγεία και Διαχείριση Περιβάλλοντος). Στόχος είναι όπως όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου αρχίσουν την προσφορά προγραμμάτων επιπέδου Μάστερ από το Σεπτέμβριο του 2011. Σε αντίθεση με τις προπτυχιακές ειδικότητες, οι οποίες σαφώς και θα πρέπει να οριοθετηθούν και να χαρτογραφηθούν ανάμεσα στα δημόσια πρωτίστως πανεπιστήμια της χώρας, σε ένα ορθολογικό πλάνο ανάπτυξης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα μεταπτυχιακά προγράμματα και οι εξειδικεύσεις που προσφέρονται μέσω αυτών, δεν θα πρέπει να οριοθετηθούν. Με άλλα λόγια τα όρια των μεταπτυχιακών εξειδικεύσεων είναι απεριόριστα. Εξάλλου ποιοτικά μεταπτυχιακά προγράμματα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την έρευνα που διεξάγει ένα πανεπιστήμιο.

Ο στρατηγικός στόχος της έρευνας, όπως και οι υπόλοιποι στρατηγικοί στόχοι, είναι πολυδιάστατος, με προεκτάσεις που αφορούν τη δημιουργία νέων θέσεων ερευνητών, την προώθηση της καινοτομίας, την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας, την περιφερειακή ανάπτυξη, την ανάκαμψη της οικονομίας και τη κοινωνική ευημερία. Τα Τμήματα καλούνται να προσδιορίσουν και να αναπτύξουν πυρήνες έρευνας σε τομείς αιχμής για να υπάρχουν οι απαιτούμενες κρίσιμες μάζες σε ερευνητές. Καλούνται επίσης να προωθήσουν τη δημιουργία ερευνητικών μονάδων και κέντρων με στόχο την προώθηση της διεπιστημονικότητας μέσω συνεργασιών ανάμεσα σε Τμήματα, Σχολές και άλλα πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα. Στα τρία χρόνια που λειτουργεί το Πανεπιστήμιο, έχει κατορθώσει να δημιουργήσει 120 θέσεις

ερευνητών στα 75 περίπου ερευνητικά προγράμματα, βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας που διαχειρίζεται, και για κάθε ένα Ευρώ που λαμβάνει από την κρατική χορηγία για την έρευνα, έχει κατορθώσει να εξασφαλίσει 2,5 Ευρώ από εξωτερικές πηγές. Οι δείκτες αυτοί είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι. Η έρευνα και η καινοτομία μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, νοουμένου φυσικά ότι γίνονται οι σωστές επενδύσεις στην έρευνα σε υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό και ερευνητικά αντικείμενα, παράλληλα προωθώντας και προάγοντας τις συνέργειες και συνεργασίες ανάμεσα στις ερευνητικές οντότητες της χώρας, που είναι τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά κέντρα και οι βιομηχανικές/επιχειρηματικές μονάδες. Σημαντικές υποδομές έρευνας για τις οποίες απαιτείται σοβαρή επένδυση θα πρέπει να είναι κοινόχρηστες, ενώ παράλληλα θα πρέπει να τεθούν σε λειτουργία ευέλικτες δομές συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, για την προώθηση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Οι στρατηγικοί στόχοι του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου αναφορικά με την εκπαίδευση, την έρευνα, τη διεθνοποίηση, τη διασύνδεση με τον παραγωγικό ιστό της χώρας και την ευρύτερη κοινωνική προσφορά, μπορούν μόνο να επιτευχθούν σε συνάρτηση με τους στρατηγικούς στόχους σε υποδομές και εγκαταστάσεις και τη διοικητική υποστήριξη. Πρωτίστως θα πρέπει να προωθηθεί η ανάπτυξη της πανεπιστημιούπολης και της πλήρους υλοποίησης του ηλεκτρονικού πανεπιστημίου. Η πανεπιστημιούπολη θα αποτελείται από σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις και εργαστηριακές υποδομές. Η ανέγερσή της θα αυξήσει τις κτηριακές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου από 35,000 m² που είναι τώρα σε 100,000 m². Το χωροταξικό σχέδιο της πανεπιστημιούπολης βρίσκεται στο τελικό στάδιο για έγκριση και θα πρέπει να ληφθούν άμεσα όλες οι αποφάσεις από την Πολιτεία που αφορούν τη μετακίνηση των οντοτήτων που στεγάζονται τώρα στον προσδιοριζόμενο δεύτερο πόλο ανάπτυξης του Πανεπιστημίου (παλαιό Νοσοκομείο, Αστυνομική Διεύθυνση Λεμεσού, Α' Τεχνική Σχολή). Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο είναι ένα πραγματικό πανεπιστήμιο της πόλης, έχει αγκαλιαστεί από την πόλη της Λεμεσού και φυσικά το ίδιο έχει αναζωογονήσει το ιστορικό κέντρο της πόλης. Κεντρικοί στόχοι του ηλεκτρονικού Πανεπιστημίου (e-university), το οποίο υλοποιείται και με τη στήριξη των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ, αφορούν άμεσα την πόλη της Λεμεσού, αφού έχει ήδη τεθεί σε λειτουργία, σε συνεργασία με τη Cyta, και συνεχώς διευρύνεται το μεγαλύτερο στην Κύπρο ευροζωνικό δίκτυο ασύρματης επικοινωνίας, βασιζόμενο στην τεχνολογία Wi-Fi, προς εξυπηρέτηση των φοιτητών, των μελών του προσωπικού του Πανεπιστημίου και των πολιτών της Λεμεσού. Φυσικά οι στόχοι του ηλεκτρονικού πανεπιστημίου είναι πολύ ευρύτεροι και αφορούν την ηλεκτρονική

στήριξη τόσο της μάθησης, όσο και των υπολοίπων διεργασιών του Πανεπιστημίου, καθώς επίσης τη δημιουργία και συντήρηση μιας εκτενούς βάσης δεδομένων με όλα τα στοιχεία που αφορούν το Πανεπιστήμιο. Κατ' επέκταση, το ηλεκτρονικό πανεπιστήμιο άπτεται αυτής καθ' αυτής της αυτονομίας του Πανεπιστημίου, αφού η αποθήκευση και αξιοποίηση των διαφόρων δεδομένων και της πληροφορίας που απορρέει από αυτά, επιτρέπει στο Πανεπιστήμιο να είναι σε θέση να λογοδοτεί προς τους κοινωνικούς και άλλους εταίρους του, με αξιόπιστο και τεκμηριωμένο τρόπο, και η διαφάνεια αυτή ενισχύσει την αυτονομία του, αφού ενδυναμώνει την εμπιστοσύνη της Πολιτείας και ευρύτερης κοινωνίας προς αυτό.

Τέλος, οι στρατηγικοί στόχοι του Πανεπιστημίου μέχρι το 2020 θα ήταν ελλιπείς αν σε αυτούς δεν υπήρχε και ο στρατηγικός στόχος της φοιτητικής ευημερίας. Οι φοιτητές είναι η ζωή του Πανεπιστημίου. Το Πανεπιστήμιο, πέραν της ειδικής γνώσης και των επαγγελματικών δεξιοτήτων που επιδιώκει να μεταδώσει στους φοιτητές του, οφείλει να τους προσφέρει το κατάλληλο περιβάλλον για την ανάπτυξη των ευρύτερων ενδιαφερόντων τους και γενικά να γίνουν κριτικά σκεπτόμενοι, ενεργοί πολίτες. Ανάμεσα στις ιεραρχημένες στρατηγικές επιλογές του στόχου της φοιτητικής ευημερίας συγκαταλέγονται χώροι και υποδομές για τη στέγαση και δωρεάν μετακίνηση των φοιτητών, ο αθλητισμός, η φοιτητική ζωή, καθώς επίσης η δημιουργία εύρωστου ταμείου βραβείων και υποτροφιών με πόρους από τον ιδιωτικό τομέα, σε συνεργασία με το σωματείο «Φίλοι του ΤΕΠΑΚ», το οποίο στηρίζει το Πανεπιστήμιο ποικιλοτρόπως σε κάθε του βήμα.